

לורנס פישר

"מחלת המלוכה"

ניוזלטר מספר 60

הילדה התחילה כיתה א' וצריך למלא הצהרת בריאות על גבי הצהרת בריאות ולסמן מאיזו מחלות היא סובלת, ואני אומר "מי אמר שהיא סובלת?" זה מזכיר לי מאמר שחברה כתבה על המלוכה האירופאית ותודה לה.

לפני שנים רבות, בארמון מפואר בבריטניה, חיה מלכה בשם ויקטוריה. היא הייתה שליטה אהובה שישבה על כסאה במשך שנים רבות, והובילה את ממלכתה בזמנים של שינויים גדולים. למלכה ויקטוריה הייתה משפחה גדולה, עם תשעה ילדים ויאמבה נכדים, שהתחתנו עם משפחות מלוכה אחרות ברחבי אירופה. זה הפך אותה למוכרת כ"סבתא של אירופה".

אבל בשושלת של המלכה היה סוד אפל - תכונה מיוחדת שתועבר לצאצאיה. תכונה זו הייתה מצב נדיר שנקרא המופיליה, "מחלת המלוכה" שהקשתה על הדם להיקרש, וגרמה אפילו לחתכים הקטנים ביותר לדמם הרבה. רק הנסיכים במשפחה סבלו ממצב זה, בעוד שהנסיכות יכלו לשאת את התכונה מבלי להיות מושפעות בעצמן. תסביר את המצב הזה לאנשי ה *woke*.

אתם מבינים, לדם יש תפקיד חשוב בגופנו. הוא זורם במחזוריות, מספק חמצן וחומרים מזינים לכל חלק בגופנו, בזכות הלב שלנו שמזרים אותו. כשאנחנו נפצעים, בדם יש עוזרים מיוחדים שנקראים טסיות דם שממהרות לאתר את הפציעה כדי ליצור קריש ולעצור את הדימום. דמיינו אותם כמו בונים קטנים שמתקנים במהירות קיר. לצד הטסיות ישנם חלבונים מיוחדים שנקראים גורמי קרישה שעוזרים לחזק את הקריש הזה, ומוודאים שהדימום ייפסק.

עם זאת, מערכת ההגנה של הגוף נגד דימום חייבת להיות מאוזנת בדיוק נכון. אם יש יותר מדי קרישה, זה יכול להיות מסוכן בדיוק כמו מצב של חסר קרישה. כאשר הדם נקרב בקלות יתרה בתוך כלי הדם, הוא יכול ליצור חסימות. חסימות אלו, או קרישים, יכולים לחסום את זרימת הדם ולמנוע חמצן מהגעה לאיברים חיוניים כמו המוח או הלב. זה יכול לגרום למצבים חמורים כמו שבץ או התקף לב. כדי להימנע מכך, אנשים מסוימים לוקחים תרופות מיוחדות שנקראות נוגדי קרישה, או "מדללי דם", כדי לשמור על זרימת הדם בצורה חלקה. בבול מאיי אלאנד (Åland Islands) מתוארת מולקולת ההפרין, חומר נוגד קרישה ידוע הנמצא בשימוש רב במרפאות ובמעבדות לבדיקות דם.

איזון זהיר זה בין דימום לקרישה שומר עלינו בטוחים. אבל אצל אנשים עם המופיליה, אחד מגורמי הקרישה חסר, ולכן הדם שלהם לא יכול להיקרש כראוי, מה שמוביל לדימום מוגזם.

מחלת ההמופיליה הסבה את תשומת ליבו של רופא בשם ג'ון אוטו בפילדלפיה בשנת 1803. ד"ר אוטו הבחין בדפוס מוזר: במשפחות מסוימות, בנים היו מדממים בכבדות אפילו מהחתכים הקטנים ביותר, בעוד שבנות, למרות שלא הושפעו בעצמן, יכלו להעביר את המצב לבניהם. (לנשים שבינינו, אמרתי לכן שהמחלות של הגברים קשות יותר או לא?). ג'ון אוטו תיאר את ההפרעה המסתורית הזו בכתביו, מה שסימן את התיעוד הראשון של המופיליה ואיך עוברת בתורשה. הוא לא ידע שה"מחלת הדימום" הזו תגיע למשפחות המלוכה של אירופה.

בנה של המלכה ויקטוריה, הנסיך לאופולד, היה הראשון שהראה סימנים של המופיליה. למרות מחלתו, הוא ניסה לחיות חיים נורמליים אך למרבה הצער נפטר צעיר. אחותו אליס, נושאת המחלה, העבירה אותה לבתה אלכסנדרה, שתהפוך יום אחד לקיסרית רוסיה. בנה של אלכסנדרה, אלכסיי, גם ירש את מחלת ההמופיליה, מה שהקשה מאוד על חיי משפחת המלוכה הרוסית. הם ניסו לשמור על מצבו בסוד, אך זה תרם למהפכה גדולה שסיימה את שלטונם. בבול ובשובל רואים את בית משפחת המלוכה הרוסית, הצאר ניקולאי II ובני משפחתו.

"מחלת המלוכה" לא נעצרה שם. היא עברה ברחבי אירופה, נוגעת בחייהם של נסיכים ספרדים ומלכים

אחרים. אחד המלכים, אלפונסו ה-13 מספרד, הוזרר שויקטוריה יוג'ני, נכדתה של המלכה ויקטוריה, עשויה להיות נושאת המופיליה. למרות זאת, אלפונסו בחר להתחתן איתה כי הוא העריך את ייחוסה המלכותי והיוקרה שזה יביא לשושלתו. למרבה הצער, בנם הראשון אלפונסו, נסיך אסטוריאס, ובנם הצעיר גונזלו, שניהם ירשו את מחלת ההמופיליה, מה שהוביל לאתגרים נוספים עבור משפחת המלוכה הספרדית. הבול משמאל מ 1926 מראה את המלך אלפונסו וויקטוריה יוג'ני וילדיהם.

כעקרון, לפי הבנתי, ישנם שני סוגים עיקריים של המופיליה: **המופיליה**

A, הנגרמת על ידי חוסר בגורם קרישה VIII, ו**המופיליה B**, הידועה גם כ"מחלת כריסטמס" (ולא חג מולד), על שם ילד בשם סטאפן כריסטמס שהיה הראשון שאובחן עם המחלה, שנגרמת על ידי חוסר בגורם קרישה IX וסליחה על הקשקושים של מספרים רומיים. במשך שנים רבות לא היה ידוע איזה סוג של המופיליה

נשאה המלכה ויקטוריה. עם זאת, בשנת 2009, מדענים ניתחו את שרידי משפחת המלוכה הרוסית וגילו שהמוטציה שהם נשאו השפיעה על גורם קרישה IX, מה שאישר ש"מחלת המלוכה" בשושלת ויקטוריה הייתה המופיליה B.

עם הזמן, פחות צאצאים של המלכה ויקטוריה ירשו המופיליה, אך המחלה עדיין השאירה את חותמה על חייהם של רבים. הצאצא האחרון הידוע שסבל מהמופיליה היה הנסיך ולדמר מפרוסיה, שברח עם אשתו במהלך מלחמת העולם השנייה כדי להימלט מהצבאות המתקדמים. למרבה הצער, בשל מחסור באספקה רפואית, הוא לא יכול היה לקבל את הטיפול הנדרש למצבו ונפטר בשנת 1945.

בסופו של דבר, "מחלת המלוכה" נעלמה ממשפחות המלוכה ודורות חדשים חופשיים ממנה. כיום, המופיליה כבר לא מהווה את הסכנה שהייתה פעם, רבות בזכות הרפואה המודרנית והתפתחות הבדיקות הגנטיות. סיפור המורשת הנסתרת של המלכה ויקטוריה מזכיר לנו שההיסטוריה מלאה בהפתעות, ואפילו הדברים הקטנים ביותר יכולים להשפיע בצורה הגדולה ביותר.

וכך, סיפור "מחלת המלוכה" הפך לעוד פרק בסיפור הגדול של משפחות המלוכה של אירופה, תזכורת לאיך שהעבר מעצב את העתיד בדרכים בלתי צפויות.

נהניתם, ספרו לחברים, עוד יותר נהניתם, תרגישו חופשיים לשתף. לא נהניתם, אז אולי תהנו מסיפור הבא.

אז זהו, זה הסיפור של היום, ויש עוד אבל בפעם הבאה. אם בא לכם להגיב אז הנה קישור לשליחת מייל אלי: [שליחת מייל](#)

תגובות, הערות, בקשות וכד' ניתן לשלוח אלי ל lf.stamps@gmail.com

אם רוצים להפסיק לקבל את הניוזלטר, נא לשלוח לי מייל חוזר

ניתן להוריד את כל הניוזלטרים הקודמים באתר ההתאחדות: <http://israelphilately.org.il/info.asp?item=489>

מוזמנים גם לבקר באתר: <https://stampandstories.blogspot.com>

אתר חדש בנושא גלויות של הסטרייטיפ היהודי: <https://thejewishstereotypes.blogspot.com>

וגם בערוץ היוטיוב שלי: <https://www.youtube.com/channel/UCHGHlvoXTTM0rpyd3zW3lQQ>